

COORDONATE ALE MODERNIZĂRII MANAGEMENTULUI RESURSELOR DE APĂRARE ÎN FORȚELE AERIENE – SUPORT AL EFICIENȚEI OPERAȚIONALE

Cdor.prof.univ.dr. Florian Râpan *

Abstract

Space capabilities are integral to military capabilities and can influence operations throughout the spectrum of conflict, from shaping operations to enabling civil authorities in security and stability operations. It is important to integrate space capabilities fully and seamlessly into all phases of operations. The security situation has changed and transformation is underway in NATO. Space operations should be part of that transformation. Several steps can be taken to better enable expeditionary, netcentric operations. The time to begin those changes is now.

1. Optimul cantitativ care asigură calitatea forțelor Armatei României

La nivel național, scopul primordial al transformării îl constituie adaptarea structurii Armatei României la mediul de securitate actual și viitor, care să asigure îndeplinirea angajamentelor României ca membru NATO.

Modelarea viitoarei structuri a fost declanșată, practic, la începutul anilor '90, odată cu schimbările politice majore din societatea românească și a trecut printr-un amplu proces de clarificări conceptuale și acționale. În această perioadă:

- s-au adoptat principalele legi și acte normative menite să asigure funcționarea optimă a sistemului militar, iar pentru etapa viitoare se impune să continue cu îmbunătățirea și permanenta adaptare a cadrului legislativ;

- a fost creat un nou sistem conceptual și doctrinar privind organizarea, dezvoltarea, instruirea și întrebuințarea forțelor armate în apărarea intereselor naționale;

- s-a dezvoltat o capacitate sporită de gestionare a crizelor, de prevenire și contracarare a amenințărilor la adresa securității României;

* Universitatea Națională de Apărare "Carol I"

- s-a perfecționat sistemul de trecere a armatei de la starea de pace la cea de război;

- s-au amplificat relațiile de colaborare militară cu armatele statelor membre NATO și parteneri, cu celelalte armate, îndeosebi ale statelor vecine, în sfera planificării și programării apărării, logisticii, sistemelor C4I, instruirii și antrenamentelor în comun, conducerii și înzestrării forțelor armate.

În această perioadă, de identificare și stabilire a obiectivelor și misiunilor în funcție de amenințările, provocările și vulnerabilitățile din mediul de securitate, de evoluțiile politico-militare în plan regional și global, și, nu în ultimul rând, de corelare cu resursele disponibile, structura și dimensionarea Armatei României au cunoscut mai multe configurări specifice etapelor parcurse. Întregul proces a urmărit optimizarea capacității de apărare a țării și realizarea unei structuri de forțe compatibile cu standardele Alianței. În procesul de restructurare au fost înființate, reorganizate, redislocate, resubordonate și desființate structuri centrale, comandamente, mari unități și unități.

Etapele parcurse în cadrul procesului de reformă a organismului militar au asigurat o reducere reală a efectivelor de la 230.000 la 110.000 de oameni, iar, din estimările specialiștilor militari și în conformitate cu deciziile organelor de conducere, această reducere va ajunge în anul 2008 la 90.000 oameni (75.000 militari și 15.000 civili). Considerăm că aceste efective vor asigura menținerea cantitativă a structurilor militare preconizate prin proiecția de forțe ale Armatei României și angajamentelor asumate în cadrul Alianței Nord-Atlantice.

În perioada 2005-2015 procesul de transformare a Armatei României va continua pentru modernizare și apreciem că se va desfășura în cel puțin trei etape distincte, determinate de restructurarea structurii de forțe, termenele angajate față de Alianță pentru îndeplinirea cerințelor „Obiectivelor Forței”, precum și de cerințele procesului de integrare în NATO și U.E. Aceste etape opinăm că vor putea fi următoarele :

A. Etapa finalizării restructurărilor de bază, planificată deja să fie realizată până la sfârșitul anului 2008; în această etapă vor fi îndeplinite obiectivele pe termen scurt ale procesului de transformare.

B. Etapa integrării depline în NATO și U.E., va viza probabil perspectiva 2012, când vor fi îndeplinite obiectivele pe termen mediu ale procesului de transformare și vor fi operaționalizate structurile nominalizate în „Pachetul de forțe”.

C. Etapa consolidării integrării și armonizării în cadrul NATO și U.E. vizează perspectiva 2013-2015, când vor fi îndeplinite obiectivele pe termen lung ale procesului de transformare.

Față de cele mai sus expuse și argumentate nu putem să excludem din analiză sau să facem excepție de la conținutul și prevederile *Directivei de planificare a apărării 06/2006-2011 (DPA-06)*, care în integralitatea sa „pune pe rol” prevederile *Directivei ministeriale NATO* și vizează îndeplinirea obligațiilor asumate de România pentru realizarea *Obiectivelor Forței (FGs)*, respectarea contribuțiilor asumate pentru *Forța de răspuns a NATO (NRF)* în contextul *Aranjamentelor de la Praga privind capabilitățile (PCC)*.

Având în atenție prevederile actualelor acte normative (proiecte de strategii, concepții și studii, dispoziții și ordine), această structură va fi constituită din următoarele *tipuri de forțe*:

- *Forțele destinate NATO*, reprezintă forțele dislocabile, nominalizate de NATO, în urma negocierilor propunerilor de forțe, în cadrul unei armate a unui stat membru al Alianței, care parcurg procesul de operaționalizare, în scopul îndeplinirii capacităților operaționale esențiale ale forțelor, a cerințelor stabilite prin obiectivele forței, aplicabile la nivelul structurii respective, la data stabilită de comun acord cu NATO; sunt forțe convenite să se amplaseze sub comanda și controlul operațional al unui comandament NATO, în viitor;

- *Forțe sub comanda NATO*, reprezintă forțe aeriene, nedislocabile (specific pentru România), stabilite să acționeze sub comanda operațională sau control operațional al unui comandament NATO;

- *Forțele în dezvoltare pentru NATO* reprezintă forțele menționate prin chestionarul de planificare a apărării și obiectivele forței să completeze structura organizatorică a viitoarei divizii românești, cu termen de operaționalizare 2012;

- *Forțele de generare și regenerare*, reprezintă forțele nedislocabile menținute la actualul nivel de operaționalizare, cu nivel de încadrare cu personal de 40-70%, destinate pentru completarea cu personal a forțelor destinate NATO până la nivelul de 100%.

Putem afirma că această structură de forțe, în raport de obiective, scopuri, misiuni și resurse, în limita de efective stabilită, trebuie să asigure un echilibru între *forțele destinate pentru NATO și forțele de generare și regenerare*.

Considerăm că structura de forțe mai sus prezentată va putea să răspundă următoarelor cerințe și să realizeze:

- *acoperirea integrală a obligațiilor* față de NATO și Uniunea Europeană;
- *asigurarea structurilor necesare apărării naționale în cadrul apărării colective*, precum și intervenția armatei în situații de urgențe civile;
- *structurile de învățământ și instrucție* pentru formarea și perfecționarea pregătirii ofițerilor, școlile de aplicație ale categoriilor de forțe ale armatei, școlile de maiștri militari și subofițeri, precum și centrele și batalioanele de instrucție pentru formarea și perfecționarea pregătirii soldaților și gradaților voluntari.

În aceste condiții, în cadrul procesului de transformare, vom asista și în următorii ani la desființarea unor comandamente și unități, reorganizarea altora, iar statele de organizare ale tuturor categoriilor de unități se vor analiza și adapta permanent cerințelor NATO și naționale, cu o ritmicitate care să asigure funcționalitatea și îndeplinirea misiunilor. Nu putem fi de acord cu acei specialiști militari care analizează și prognozează o scădere a efectivelor către 70.000 de oameni (60.000 de militari și 10.000 civili) sau chiar mai reduse, întrucât aceste efective cu greu ar asigura realizarea forțelor destinate NATO și Uniunii Europene, ar afecta cantitatea și calitatea structurilor de sprijin de luptă și de sprijin de servicii de luptă și aproape ar anula categoria forțelor de generare și regenerare.

Pragul de 90.000 de oameni va permite categoriilor de forțe și celorlalte structuri să intre într-o etapă viitoare, probabil după 2010-2012, într-un nou

proces de revizuire și adaptare la viitoarele riscuri și amenințări de securitate, precum și la specificul progreselor tehnologice ce se prefigurează a fi realizate după această perioadă.

Flexibilitatea și adaptabilitatea la orice tip de misiune (pe teritoriul național sau în afara acestuia), creșterea capacității de reacție a fiecărei structuri, nivelul înalt al tehnologiei ce va susține fiecare structură de forțe trebuie să reprezinte elemente de analiză și de realizare; ele vor deveni definitorii și caracteristice structurilor militare după parcurgerea etapei următorilor 10 ani.

Disponerea pe teritoriul național la pace a structurilor de forțe considerăm că este în consonanță cu rolul strategic al României în NATO și UE. Avem dislocate în zonele de est și sud-est majoritatea marilor unități și unităților luptătoare, iar în zonele centrale și de vest structurile de sprijin, cele de rezervă și regenerare, avându-se în vedere utilizarea infrastructurii existente.

În concluzie putem afirma că esențial în acest proces al transformării este accentul pus pe calitate, și nu pe cantitate, în adaptarea structurii de forțe și alocarea cu prioritate a resurselor pentru forțele și structurile dislocabile. Dar să nu uităm că sursa calității o constituie cantitatea. Nu poate exista calitate în afara cantității. Reducerea efectivelor armatei, așa cum arătam anterior, poate fi făcută până la limita la care ea continuă să fie o sursă credibilă pentru calitatea forțelor. Mai mult spus, considerăm că în noile condiții, apărarea națională și apărarea colectivă solicită acel minim de forțe ce se recomandă să nu scadă sub prevederile Forței Obiectiv 2007.

Cu siguranță forțele nu se pot constitui în afara capacităților financiare, economice, culturale, demografice și tehnologice, fără a se ține seama de nevoile proprii și ale Alianței, de nivelul celorlalte forțe, de vulnerabilități, riscuri și amenințări.

2. Modernizarea managementului resurselor umane, suport al eficienței acțiunii structurilor militare în timp de pace, în situații de criză și la război

Transformarea Forțelor Aeriene vizează un proces **fundamental** de adaptare a capabilităților militare, care să asigure îndeplinirea unor obiective de securitate extinse, precum și a funcției vitale de apărare colectivă, într-un timp scurt și cu pierderi cât mai reduse. Strategia transformării trebuie să asigure abordarea potențială a noilor modalități de ducere a războiului, schimbări esențiale în conținutul conceptelor operaționale, în structura de forțe, precum și în sistemul de planificare, programare, bugetare. Pregătirea pentru viitor va necesita să gândim în mod diferit și să dezvoltăm forțe și capabilități care se pot adapta în mod rapid la noile provocări, la circumstanțe neașteptate.

Etapetele transformării:

- **2005 - 2007**, finalizarea restructurărilor de bază;
- **2008 - 2015**, integrarea operațională deplină în NATO și Uniunea Europeană;
- **2016 - 2025**, integrarea tehnică deplină în NATO și Uniunea Europeană.

Principalele acțiuni în cadrul etapei finalizării restructurărilor de bază (2005-2007):

- restructurarea și reorganizarea Statului Major al Forțelor Aeriene, revizuirea sistemului de conducere la nivel strategic și operativ, constituirea Comandamentului Operațional Întrunit;
- realizarea subordonărilor necesare;
- continuarea procesului de transformare, reorganizare, resubordonare și desființare a unităților, potrivit planurilor aprobate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării;
- continuarea operaționalizării unităților planificate pentru NATO și Uniunea Europeană;
- realizarea nivelului de încadrare conform prevederilor Capabilităților Operaționale Esențiale ale NATO: 100 % cu echipamente și tehnică de luptă și 90 % cu personal pentru unitățile cu nivel înalt de operativitate și 70 % pentru unitățile cu nivel scăzut de operativitate;
- constituirea structurilor de generare, sprijin și completare;
- realizarea studiului privind constituirea și funcționarea bazelor militare și menținerea terenurilor și a infrastructurii necesare pentru cazarea, instruirea și a condițiilor sociale pentru personalul militar și familiile acestuia.

Conținutul etapei de integrare operațională deplină în NATO și Uniunea Europeană (2008 - 2015):

- operaționalizarea unităților în dezvoltare pentru NATO și Uniunea Europeană;
- continuarea implementării obiectivelor forței;
- finalizarea restructurării sistemului logistic propriu Forțelor Aeriene;
- continuarea achizițiilor de echipamente noi și a programelor majore de înzestrare;
- extinderea implementării unor cerințe ale Obiectivelor Forței (instruire, competență lingvistică, comunicații și informatică) la nivelul unităților nedislocabile pentru a genera rezerva pentru unitățile dislocabile;
- continuarea achizițiilor de echipamente noi, conform cerințelor Obiectivelor Forței;
- creșterea valorii forțelor participante la Forța de Răspuns NATO și a contribuției cu forțe și capacități pentru Uniunea Europeană;

Conținutul etapei de integrare tehnică deplină în NATO și Uniunea Europeană (2016 - 2025):

- concentrarea eforturilor și resurselor financiare și umane în vederea realizării tuturor capabilităților prevăzute în Obiectivele Forței și responsabilităților în cadrul NATO și al Uniunii Europene;
- continuarea modernizării înzestrării și realizării caracteristicilor forței necesare NATO și Uniunii Europene;
- crearea condițiilor pentru dispunerea marilor unități și unităților în baze militare cu facilități complete pentru asistență socială, cazare, dispunerea echipamentelor militare și instrucție.

Pentru a răspunde acestor provocări, trebuie să punem în față modalități eficiente de gândire și planificare, să ne asumăm riscurile și să încercăm soluții noi.

Transformarea este mai mult decât o tehnologie, este vorba de concepte noi de operare și de configurare a forțelor armate, de modificări esențiale în instruire și educație, de creștere a standardelor și a baremelor militare, de modul de viață al personalului, precum și de felul în care ne desfășurăm activitățile de zi cu zi. Scopul transformării este să realizăm interoperabilitatea deplină cu armatele statelor membre NATO, în domeniul operațiilor informatice, în concepția privind desfășurarea și dislocarea forțelor, în modul de eficientizare a susținerii logistice, în pregătirea pentru viitor, precum și în alte domenii.

Până la sfârșitul anului 2007, procesul de transformare al Forțelor Aeriene se va concentra asupra operaționalizării forțelor și capacităților destinate NATO.

Totodată, se va acționa pentru realizarea unei structuri cu dimensiuni mai reduse, mai flexibilă, dislocabilă și sustenabilă.

Cerințe specifice privind dimensionarea Forțelor Aeriene

Dimensionarea Forțelor Aeriene are la bază următoarele cerințe:

- asigurarea suveranității statului național român în spațiul aerian național, a integrității acestuia și apărarea teritoriului național prin forțe proprii sau/și împreună cu forțele NATO;
- capacitatea de intervenție rapidă și eficientă în spațiul aerian național, independent sau împreună cu celelalte categorii de forțe ale armatei, precum și în compunerea grupărilor de forțe multinaționale;
- capacitatea permanentă de supraveghere (monitorizare prin radiolocație) și control al spațiului aerian național și analizarea situației aeriene;
- viteza de reacție și răspuns oportun și eficace împotriva obiectivelor aeriene;
- manevrabilitate sporită, capacitate de selectare riguroasă a obiectivelor și precizie în executarea loviturilor asupra acestora;
- sprijinirea în aer a forțelor terestre sau maritime angajate în acțiuni militare și posibilități de cooperare cu acestea;
- interoperabilitatea funcțională și acțională cu structurile similare din armatele statelor membre NATO;
- participarea la exerciții NATO și PFP;
- asigurarea unei apărări aeriene zonale sau circulare și integrarea graduală în structurile euroatlantice;
- interdicții aeriene performante, sigure și eficace;
- capacitatea tehnică pentru cercetarea aeriană, descoperirea, interceptarea și combaterea țintelor aeriene la joasă înălțime și posibilități de acțiune eficiente pentru neutralizarea lor;
- urmărirea continuă a evoluției situației aeriene, terestre și/sau maritime, estimarea pericolelor, stabilirea forțelor și variantelor de acțiune;
- capacitate sporită de transport aerian și acțiune „la chemare”;
- disponibilitate de participare la operațiuni multinaționale, în caz de urgențe civile și operații umanitare;

- realizarea capacității de desfășurare a forțelor participante la exerciții și operații în sprijinul păcii, de supraveghere, căutare și salvare;
- creșterea capacității de reacție și eficacității în luptă a Forțelor Aeriene;
- să-și planifice și să-și conducă acțiunile aeriene în sistem automatizat/neautomatizat, indiferent de amploarea acestora;
- să combată țintele aeriene pe aliniamente succesive, cu toate mijloacele de lovire;
- să fie în măsură să-și ridice prin trepte capacitatea operațională și să execute, după caz, mobilizarea;
- executarea primei riposte, într-un interval de 3 - 30 minute;
- creșterea capacității de cercetare, supraveghere și avertizare în spațiul aerian;
- realizarea unui sistem integrat de control al traficului aerian;
- exercitarea actului de management al spațiului aerian și cele privind atribuțiile de poliție aeriană;
- urmărirea continuă a respectării regimului de zbor și aplicarea măsurilor legale în cazul aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian;
- cooperarea cu comandamentele similare aparținând țărilor vecine, potrivit protocoalelor în vigoare;
- perfecționarea sistemului de identificare amic-inamic în cod național;
- modernizarea avioanelor și elicopterelor;
- dotarea bazelor de aviație cu aparatură de verificare și control ale aeronavelor de la sol, cu aparatură meteo și mijloace optice adecvate;
- efectuarea transportului aerian pentru limitarea, înlăturarea efectelor dezastrelor, de evacuare medicală și umanitară.

Perspective ale înzestrării Forțelor Aeriene

a. Situația actuală a înzestrării

În 1989, Forțele Aeriene se bazau pe aproape 300 de avioane de vânătoare, majoritatea de origine sovietică, din familia MIG. În lipsa unui buget adecvat achiziției de noi aparate, s-a considerat că singura soluție viabilă pentru adaptarea aviației noastre militare la conceptele operaționale ale Alianței era modernizarea. Din considerente legate de construcție și, mai ales, de finanțare, au fost excluse aparatele de tip IAR 93, MIG 23 și MIG 29. Viitorul imediat conta doar pe MIG 21 Lancer - mai exact pe 110 aparate din cele 170 (total). În valoare de 345 milioane de dolari, contractul de modernizare a fost acordat companiei autohtone AEROSTAR, de integrarea sistemelor urmând să răspundă ELBIT SYSTEMS, din Israel; obiectivul acestuia : 71 Lancer A (avion de asalt); 25 Lancer C (apărare antiaeriană); 14 Lancer B (avion școală cu 2 locuri). Printre dotări, se disting calculatorul de tip MMC, destinat gestionării situațiilor de luptă, sistemele de afișaj, performantul radar EL/M 2032, de pe varianta Lancer C, dar și sistemul de contramăsuri electronice. Toate completează înalta manevrabilitatea aparatului și îl

fac un luptător de temut. În plus, sistemele de prindere pentru sarcini exterioare permit utilizarea în egală măsură a muniției estice sau vestice: sistemele R 60 (AA 8 Apahid) R 73 (AA 11 Archer), importate din Rusia, rachetele aer-aer, de tip Rafael Phytion III și Mica Magic II, dar și bombe inteligente, ghidate prin fascicol laser, de ultimă generație. De performanțele lui s-au convins recent piloții militari britanici, interceptați și „doborâți” în exercițiul comun Lone Kite (octombrie 2003), dar și cei francezi, în timpul demonstrațiilor de la Colmar (iulie 2004). Primul Lancer modernizat a fost livrat în 1997. Asemenea majorității fostelor semnatare ale Pactului de la Varșovia, flotila de transport a Forțelor Aeriene Române era dominată de aparatele Antonov. Din cei circa 20 din ani ai Pactului, în ultimii 15 ani, mai funcționau doar 7, și acestea de diferite tipuri: An 24, An 26 și An 30 - cu o întreținere accesibilă, este adevărat, dar acreditate cu o rază de acțiune de 1.100 km., jumătate din aceea a aparatelor americane C-130B. Impasul a fost depășit în anii 1996/1997, când în dotarea RoAF au intrat patru asemenea aparate, care serviseră în US Air Force. Se obține pe această cale nu numai un spor considerabil de rază de acțiune, ci și o capacitate sporită de transport. Componentele Escadrilei 1 Transport au alcătuit un adevărat pod aerian spre teatrele de acțiune din Afganistan și Irak, astfel numai în pe durata Operației Enduring Freedom au însumat 1600 de ore de zbor. Procesul de consolidare a flotilei nu se oprește aici: va intra în dotare un al cincilea aparat (C-130 H), iar cele patru existente vor fi modernizate la nivelul acestuia printr-o cooperare Romaero-Lockheed Martin. Pe această bază, este posibil ca, spre 2010, aparatele Antonov să fie retrase din serviciu.

Coloana vertebrală a flotilei de elicoptere este formată din aparatele IAR 330 Puma, configurate pentru transport sau evacuare medicală, aceste din urmă apte să desfășoare și operații de tip Search and Rescue (căutare-salvare). În 1995 Guvernul României a semnat un contract cu IAR Brașov și Elbit Systems pentru realizarea unui elicopter antitanc, prin modernizare a 24 de aparate IAR 330L Puma, pe baza sistemului SOCAT. Printre cele mai importante dotări ale aparatelor deja intrate în serviciu: sistemul de căutare tip FLIR, tun GIAT de calibru 20 mm, lansatoare de rachete, radar, calculator de tip MMC, GPS și hartă digitizată, sisteme moderne de afișaj, aparate de vedere pe timp de noapte.

b. Principiile modernizării înzestrării și perspective

Raza/distanța de acțiune, nimicire sau descoperire, flexibilitatea, sarcina utilă, precizia și capacitatea operațională a sistemelor de luptă aeriene și cu baza la sol utilizate de Forțele Aeriene sunt factorii cheie care permit valorificarea eficientă a Puterii Aeriene. Performanțele acestor sisteme sunt amplificate de dotarea lor cu echipamente care asigură executarea loviturilor cu precizie mare și de capacitatea de autoprotecție.

Eficiența Puterii Aeriene este condiționată într-o mare măsură de înzestrarea Forțelor Aeriene corespunzător obiectivelor și misiunilor acestora, prin achiziționarea de tehnică specifică din producție internă și din import, respectând următoarele **principii**:

- **Achiziționarea sistemelor de luptă**, aeriene și cu baza la sol, moderne, cu performanțe deosebite de eficacitate, fiabilitate, care necesită o întreținere și o exploatare simple, cu costuri reduse și care îndeplinesc cerințele operaționale corespunzător caracteristicilor mediului în care acestea sunt folosite și viitorului tip de conflict armat.

- **Optimizarea raporturilor dintre:** cerințele operaționale/ofertele de sisteme de arme; relațiile internaționale/sursele de arme; înlocuirea cu sisteme noi/modernizarea celor existente; resursele financiare/costurile; performanțele/costurile.

- **Realizarea interoperabilității tehnice** între Forțele Aeriene și celelalte categorii de forțe ale armatei, pe de o parte, și între Forțele Aeriene și partenerii străini de cooperare, pe de altă parte. Interoperabilitatea este importantă, în special, pentru controlul spațiului aerian și pentru succesul misiunilor Forțelor Aeriene în cadrul acțiunilor întrunite/combinate.

- **Creșterea capacității de reacție și a eficacității Forțelor Aeriene** prin achiziționarea de:

- sisteme de comandă, control, comunicații, computere, informații și sisteme de recunoaștere/identificare amic-inamic;

- aeronave de atac multirol și de transport, echipate cu sisteme performante de navigație, comunicații, cercetare aeriană, război electronic și sisteme de armamente de mare precizie;

- complexe moderne de rachete antiaeriene multi-canal cu bătaie apropiată, mică, medie și mare, sisteme antiaeriene mixte tun-rachetă și sisteme pentru conducerea automatizată a acestora în scopul reducerii timpului de reacție și creșterii posibilităților de combatere și de nimicire a țintelor aeriene, terestre și navale;

- radare moderne, performante, potrivite obiectivelor concrete de supraveghere a spațiului aerian, compatibile cu sistemul de informare despre situația aeriană;

- mijloace de război electronic performante;

- tehnică de comunicații și informatică performantă compatibilă cu sistemele de conducere automatizată.

- **Continuarea acțiunii de modernizare**, în concepție proprie și prin achiziționarea de licențe, a echipamentelor și tehnicii de luptă aflate în prezent în dotarea Forțelor Aeriene, a căror modernizare este eficientă.

- **Susținerea integrală a logisticii sistemelor de arme** ce se achiziționează, independent sau în cooperare cu parteneri siguri.

Procesul de reformă, care va marca tranziția Forțelor Aeriene Române de la structurile și dotările de tip sovietic, la cele compatibile și interoperabile NATO se va încheia în 2007. Va fi doar o primă etapă în transformarea acestora. Orizontul de așteptare va fi conturat prin decizia de înlocuire a aparatelor de tip Lancer, după o posibilă competiție între GRIPEN și F-16. *„Indiferent de decizie, fiți siguri că Forțele Aeriene Române vor face față și acestei încercări, printr-o*

opțiune corectă, în efortul continuu de a se moderniza și de a deveni unul dintre membrii importanți ai Alianței”. Ceea ce sună mai degrabă a convingere decât o temerară încercare de a sonda viitorul.

În concordanță cu principiile menționate mai sus, principalele programe de achiziții și modernizare care se derulează în perioada 2005-2008, sunt:

- modernizare avion IAR-99 ȘOIM;
- complex de rachete aer-aer MAGIC-2;
- radar pentru supraveghere a spațiului aerian la înălțimi mici și medii GAP-FILLER;
- modernizare elicopter IAR-330 H cu sistem SOCAT;
- GHIDUL;
- HAWK XXI;
- sistem de cercetare prin radiolocație FPS-117;
- sistem de identificare prin radiolocație amic-inamic DIALOG;
- sistem de comandă-control aerian național SCCAN.

Aceste programe sunt prevăzute cu finanțare multianuală cu angajamente ferme, prin credite de angajament sau mixtă.

Flota de avioane C-130 se va moderniza, inclusiv prin achiziționarea de noi aparate, iar îmbunătățirile ce se vor aduce elicopterelor IAR-330 Puma vor contribui la dezvoltarea capacităților de transport aerian și de evacuare medicală. Programul IAR-330 SOCAT a fost finalizată la sfârșitul anului 2005.

Structura Forțelor Aeriene 2007-2015-2025

În prezent, se parcurg ultimele etape ale reformei, nimeni nu poate spune că a fost ușor. În 2007, când dezideratul interoperabilității va fi îndeplinit, Forțele Aeriene vor număra 13.000 de oameni. La începutul lui 2004, erau 17.000, iar în 1995 – 52.000. Transformarea nu a însemnat însă doar o deloc simplă și dramatică reducere sau ajustare de personal. Ceea ce a contat cu adevărat a fost atingerea standardelor de profesionalism și eficiență fără de care drumul spre Alianță ar fi fost probabil altul. În egală măsură a contat însă și angajarea necondiționată, întâi în exercițiile Parteneriatului pentru Pace, apoi în operațiile militare reale din Afganistan și Irak, în care România s-a comportat ca un adevărat aliat.

Reforma a început pe 1 iunie 1995, odată cu decizia de a schimba profund organizarea Forțelor Aeriene. Conform acesteia, se renunța la structura de tip sovietic, centrată pe regimente, și se adopta una mai flexibilă și mai adecvată viitorului statut de aliat NATO - într-o primă instanță: baze aeriene, grupuri și escadrile; din decembrie 2001, prin desființarea grupurilor: baze aeriene și escadrile.

Pentru simplificarea procesului decizional, au fost desființate apoi și diviziile care grupau bazele aeriene, acestea fiind în prezent subordonate direct Statului Major al Forțelor Aeriene. Dinamica reorganizării a continuat și după intrarea în NATO. Reforma nu a constat însă doar în reorganizare: cu trei ani în

urmă existau 14 baze aeriene, astăzi sunt doar 4, iar numărul lor s-ar putea reduce în continuare.

În perioada 2008 - 2015, structura Forțelor Aeriene nu va suferi schimbări semnificative, iar procesul de transformare va avea ca obiectiv principal continuarea modernizării forțelor și capacităților destinate NATO.

În perioada 2016 - 2025, procesul de transformare va avea ca obiectiv prioritar adaptarea structurii de forțe la noile aparate de înaltă performanță ce se vor achiziționa. Structurile de comandă și de control și de logistică vor fi remodelate în scopul integrării și armonizării depline în NATO și Uniunea Europeană.

CONCLUZII

Dinamismul și complexitatea sistemului managementului resurselor sunt determinate de însăși evoluția în ansamblul său a organismului militar. Procesul de reformă și modernizare a Armatei României, declanșat în urmă cu peste zece ani, va continua cu aceeași intensitate, dar cu nuanțări diferite, în interiorul elementelor componente. Pe întreaga durată a procesului înregistrăm prezența elementelor de *schimbare* (transformare, reorganizare, resubordonare, redislocare, desființare, înființare) și *dinamism*, dat de evoluția componentelor în interiorul sistemului. Permanent s-au avut în atenție cerințele integrării în Alianța Nord-Atlantică, vor fi în atenție cele ale consolidării locului și rolului în cadrul NATO în strânsă corelare cu nevoile interne, specifice armatei române – componentă a Sistemului Securității și Apărării Naționale. Prin acțiunile convergente ale factorilor de conducere și responsabilitățile asumate la toate nivelurile ierarhice ale armatei, s-a reușit menținerea, în cadrul procesului de reformă, a unui echilibru dinamic, care a asigurat stabilitatea sistemului și capacitatea acestuia de a îndeplini misiunile, atât la pace cât și în instituțiile de criză

BIBLIOGRAFIE

- [1] xxx – Directiva Comitetului Militar pentru implementarea Conceptului Strategic al Alianței – MC 400/2
- [2] xxx – Directiva de planificare a Apărării nr. 06/2006-2011, 2005, București,
- [3] Gl.lt. Gheorghe Catrina – *Puterea Aeriană a României între integrarea euroatlantică și suveranitatea aeriană națională în ecuația geopolitică a începutului de secol*, 2006, București, – teză de doctorat
- [4] Col.dr. Petre Stoe – *Generarea și regenerarea structurilor militare în situații de criză și la război – implicații asupra asigurării securității naționale*, Editura Centrului Tehnic – Editorial al Armatei, 2007, București